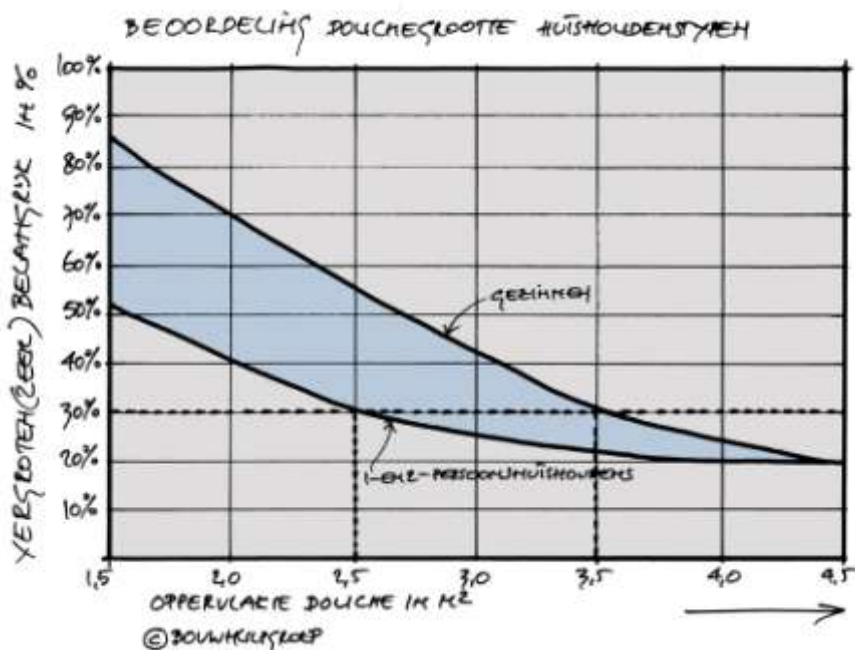

KENNISBANK 2013

WAAROM ZIJN IN NEDERLAND DE TOILETTEN ZO KLEIN?

Auteur: Martin Liebrechts, 4 september 2013

Als de oosterburen op bezoek zijn, wordt regelmatig de vraag gesteld: 'Waarom zijn de 'toiletten' in Nederland zo krap bemeten? Maar hetzelfde geldt voor de entrees van veel woningen en de overloop op de verdieping. Mijn antwoord is dan dat het hier een voorbeeld van Hollandse zuinigheid betreft, omdat de vierkante meters, die niet volledig ten gunste komen van de hoofdactiviteiten wonen, eten en slapen, in principe geminimaliseerd zijn en worden. In de Nederlandse woningbouw beschouwen we verkeersruimten in de woning, het toilet en de badkamer, als 'eng functioneel'. Het zijn ruimte die we het liefst met de ogen dicht passeren of waarvan we het bestaan het liefst ontkennen. We vergeten dan eenvoudigweg dat de ruimtebeleving van een woning gebaseerd is op de samenhang van het totaal.

Zo is er al decennia lang commentaar op de entrees van eengezinswoningen. Er is geen ruimte om je bezoek te begroeten of er afscheid van te nemen. De afmetingen van de entree zeggen door hun maat bijna: 'erin of eruit'. Ook de beschikbare ruimte voor de garderobe is zeer krap. Het is in wezen een entree voor een alleenstaande, letterlijk en figuurlijk.

In de traditie van de woningbouw tot circa 1975 vormde de entree of hal een essentieel onderdeel van de ruimtelijkheid van de woning. Veel woningen waren zelfs voorzien van een vestibule (voorportaal) om de overgang van de hal naar buiten vorm te geven. De hal zelf vormde een essentieel onderdeel van de woning, die er mede voor zorgde dat de eraan gelegen vertrekken in hun ruimtelijke kwaliteit versterkt werden.

Nu terug naar de vraag waarom het toilet in Nederland zo krap bemeten is. Het antwoord kan alleen zijn dat we eigenlijk geen toilet-, badkamer- en halcultuur hebben, vanwege de zuinigheid. De normen laten de ondergrens toe. Meer kan ik er niet van maken.